

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/3574,Promocja-albumu-Oczami-wroga-Wrzesien-39-w-fotografii-niemieckiej-i-sowieckiej-S.html>
03.03.2026, 16:56

Promocja albumu „Oczami wroga. Wrzesień `39 w fotografii niemieckiej i sowieckiej” - Szczecin, 3 września 2009

Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Szczecinie przygotowało promocję albumu „Oczami wroga. Wrzesień `39 w fotografii niemieckiej i sowieckiej”. Podczas promocji odbyło się spotkanie z autorem Marcinem Krzanickim.

Fotografie zgromadzone w tym albumie w większości pochodzą z oficjalnych publikacji i kanałów dystrybucji informacji III Rzeszy i ZSRS – dysproporcje ilościowe wynikają z jednej strony z różnej długości działań wojennych strony niemieckiej i sowieckiej na terenach II RP, z drugiej – z różnicy wyposażenia w sprzęt fotograficzny /.../ Nie bez wpływu była też mentalność obu narodów: Niemcy byli wręcz zachęcani przez władze do fotografowania swoich szlaków bojowych (co niekiedy nazywano „turystyką wojenną” – zjawisko to opisała Susan Sontag), Rosjanin wykonujący fotografie, niebędący wyznaczonym do tego oficerem politycznym lub fotoreporterem, mógł być uznany za szpiega. Nie dziwi więc, że Rosjanie chętnie fotografował się w polskich zakładach fotograficznych – była to rzadka i cenna pamiątka dla powracającego z frontu żołnierza.

Zebrane fotografie ukazują zupełnie inny obraz września 1939 r. niż ten, do którego przyzwyczajony jest polski odbiorca. Trzeba jednak pamiętać, że to wypaczona przez propagandystów optyka drugiej strony konfliktu, potwierdzająca przypisaną do emocjonalnej interpretacji zdarzeń zasadę relatywizmu. Co istotne, ten punkt widzenia przekazywany był społeczeństwu państw biorących udział w agresji na Polskę. Dla tych ludzi był to najczęściej jedyny obraz wojny, z jakim się zetknęli, uwiarygodniony skojarzonymi z fotografią znamionami prawdy i obiektywizmu.

/ze wstępu Marcina Krzanickiego/

3 września 2009 roku, godz. 17.00

Szczecin, Instytut Pamięci Narodowej, ul. Piotra Skargi 14